

Pljevaljska banka AD
Rudnik uglja AD
REGIONALNI BIZNIS CENTAR PLJEVLJA

ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA U PLJEVLJIMA

Radna verzija

Oktober 2003. godine

I BAZA PODATAKA

1. Broj malih i srednjih preduzeća u opštini Pljevlja

Prema podacima Centralnog registra Privrednog suda od mjeseca oktobra 2003.godine u Pljevljima je registrovano:

Akcionarska društva	15
Ortačka društva	56
Društvo sa ograničenim odgovornošću	131
Dio stranog društva	5
Ustanova	39
Zadruga	10
Preduzetnici	507

Ukupan broj mikro, malih i srednjih preduzeća je 214, izuzimajući Ustanove i tri Akcionarska društva koja po broju radnika ne spadaju u grupu malih i srednjih preduzeća.

Ovom broju se dodaje i broj od 507 preduzetnika.

2. Struktura preduzeća po djelatnostima

Oblasti djelatnosti ukupnog broja 214 preduzeća (preduzetnici će biti prikazani posebno) su:

Trgovina	105	(49,00%)
Usluge	54	(25,30%)
Proizvodnja	40	(18,20%)
Poljoprivreda	16	(7,50%)

Tabela 1 Struktura preduzeća po registrovanim djelatnostima-sektor proizvodnja

	Šifra djelatnosti	djelatnost	ukupno
1	15811	Proizvodnja hljeba, peciva od svježeg tijesta	1
2	31622	Proizvodnja elektroinstalacionog materijala	1
3	25210	Proizvodnja ploča i sl.od plastičnih materijala	1
4	36633	Proizvodnja raznovrsnih predmeta	1
5	34300	Proizvodnja djelova i pribora za vozila	1
6	20300	Proizvodnja građevinske stolarije	6
7	15110	Proizvodnja i obrada životinjskog mesa	1
8	26400	Proizvodnja opeke,crijepa	1
9	18220	Proizvodnja spoljnje odjeće	1
10	15811	Proizvodnja peciva	1
11	18210	Proizvodnja radne odjeće	1
12	20101	Proizvodnja rezane građe	15
13	28730	Proizvodnja žičanih proizvoda	1
14	15130	Prerada životinjskog i živinskog mesa	1
15	15510	Proizvodnja mlijeka	1
16	15330	Prerada ,konzervisanje voća i povrća	3
17	10202	Vađenje i briketiranje lignita	1
18	13202	Vađenje olovo-cinkane rude	1
19	27330	Hladno oblikovanje profila	1
		UKUPNO	40

U sektoru trgovina najveći broj registrovanih preduzeća je iz djelatnosti trgovine na veliko, trgovine na malo u prodaji mješovite robe i nespecijalizovanoj trgovini pretežno hranom.

Tabela 2 *Struktura preduzeća po registrovanim djelatnostima –sektor trgovina*

	Šifra djelatnosti	djelatnost	ukupno
1	51380	Nespecijaliz.trgovina na veliko hranom	6
2	52110	Nespecijaliz.trgovina pretežno hranom	23
3	52270	Ostala specijaliz.trgovina na malo hranom	1
5	51130	Posredovanje u prodaji građe i građ.materijala	3
6	51170	Posredovanje u prodaji hrane,pića,i duvana	1
7	50300	Prodaja djelova, pribora za motorna vozila	6
8	52240	Trgovina na malo hljebom,kolačima	1
9	52430	Trgovina na malo obućom, i predm. od kože	2
10	52120	Trgovina na malo u prodaji mješovite robe	25
11	51360	Trgovina na veliko ostalim reprodukc.mater.	1
12	51530	Trgovina drvetom i građ.materijalima	1
13	52250	Trgovina na malo alkoholnim i drugim pićima	1
14	52220	Trgovina na malo mesom i mesnim prerad.	2
15	52460	Trgovina na malo metalnom robom,bojama	5
16	52440	Trgovina na malo namještajem	2
17	52410	Trgovina na malo tekstilom	2
18	51700	Trgovina na veliko	20
19	51340	Trgovina na veliko alkoholom	2
20	51540	Trgovina na veliko opreme za centralno grijanje	1
		UKUPNO	105

Tabela 3

Sektor usluga

	Šifra djelatnosti	Djelatnost	Ukupno
1	55300	Restorani	4
2	55400	Barovi	5
3	45210	Grubi građevinski i spec.radovi	5
4	45410	Malterisanje	1
5	55110	Hoteli, moteli,restorani	2
6	45340	Instalacioni radovi	3
7	52310	Izdavanje i spravljanje lijekova	1
8	92710	Kockanje i kladenje	2
9	50200	Održavanje i opravka motornih vozila	2
10	63400	Aktivnost drugih posrednika u saobraćaju	1
11	52722	Opravaka ostalih aparata za domaćinstvo	2
12	28520	Opšti mašinski radovi	1
13	22150	Ostala izdavačka djelatnost	1
14	92340	Ostale zabavne aktivnosti	1
15	45250	Ostali građevinski i spec.radovi	1
16	45450	Ostali završni radovi	1
17	45430	Postavljanje podnih i zidnih obloga	1
18	45330	Postavljanje cijevnih instalacija	1
19	60212	Prevoz putnika	2
20	60211	Prevoz putnika u drumskom saobraćaju	2
21	60250	Prevoz robe u drumskom saobraćaju	5
22	92130	Prikazivanje filmova	1
23	74202	Projektovanje građevinskih i drugih objekata	3
24	74120	Računovodstveni poslovi	1
25	92200	RTV aktivnost	1
26	22220	Štampanje	2
27	22110	Izdavanje knjiga, brošura	1
28	93050	Uslužne aktivnosti	1
		UKUPNO	54

U sektoru poljoprivrede registrovane djelatnosti su iz oblasti gajenja povrća i cvijeća, gajenja žita i drugih usjeva i uzgoj i iskorišćenje šuma, dok su glavni proizvođači zadruge kojih ima 10, od kojih se 7 bavi poljoprivrednom proizvodnjom, farmerstvom i proizvodnjom mliječnih proizvoda.

Tabela 14

Sektor poljoprivrede

	Šifra djelatnosti	Djelatnost	
1	01240	Uzgoj živine	3
2	01300	Mješovito farmerstvo	3
3	01110	Gajenje žita i drugih usjeva	2
	01121	Gajenje povrća i cvijeća	2
4		Uzgoj i iskorišćavanje šuma	5
5	01210	Uzgoj goveda, proizvodnja mlijeka	1
		UKUPNO	16

Na teritoriji Pljevalja registrovano je **507** preduzetnika od kojih se 47 bavi zanatstvom, dok je ostatak iz oblasti trgovine i usluga.

U odnosu na podatke od aprila mjeseca 2003.godine broj preduzeća je porastao za 14, a broj preduzetnika za 18.

Potrebno je naglasiti da su od novoformiranih preduzeća u ovom periodu, 2 iz oblasti uzgoja živine, 8 iz oblasti trgovine i usluga, 2 iz oblasti gajenja i prerade voća i povrća i 2 iz oblasti prerade drveta.

3. Ukupan broj zaposlenih

Ukupan broj zaposlenih je najveća nepoznanica od svih podataka kojima raspolazem. Poslala sam zvaničan zahtjev za dostavu podataka Fondu PIO ali još uvijek nijesam dobila odgovor. Činjenica je da oni vode evidenciju po preduzećima ponaosob i nemaju zbirne podatke o zaposlenosti u Opštini. Zato ja ovaj put prilažem podatke Zavoda za statistiku koji obrađuje sva preduzeća prošla masovnu vaučersku privatizaciju i mali dio privatnih preduzeća.

Termoelektrana	459	ZZ Gradac	10
Elektrodistribucija	91	Napredak	9
Rudnik uglja AD	1945	Poljopromet (stečaj)	17
Optel	73	Direkcija šuma	21
Jakić (stečaj)	300	Šumska uprava	58
Castello montenegro(stečaj)	37	Pljevlja AD	99
Klanica (stečaj)	25	Monter AD	78
Mljekara	18	Građevinar AD	165
Štamparsko-knjižarsko	15	Prevoz Pljevlja (stečaj)	177
ZZ Eko Vrulja	9	Prehrana	16
ZZ Doganje	19		

Ukupan broj zaposlenih u predhodnoj grupi je 3641
--

Osnovne škole	425	Centar za socijalni rad	22
Srednje škole	157	Vatrogasna jedinica	24
Informativni centar	31	Skupština Opštine	194
Zavičajni muzej	5	Biro rada	18
Gradska biblioteka	10	Vodovod i kanalizacija	75
Međurepublička zajednica	6	Održavanje i čistoća	117
Centar za sport	9	Pljevaljska banka	65
Održavanje lokalnih puteva	33	Lovćen osiguranje	25
Stambeno preduzeće	33	Zetatrans	9
Dom zdravlja	201	Benzinska stanica	8
Opšta bolnica	188	Đačka zadruga	47
Dječji vrtić	35		

Ukupan broj zaposlenih u predhodnoj grupi je 1707
--

Bilans (priv.)	8	TIM (priv.)	4
Maradom (priv.)	8	Najo komerc (priv.)	5
Manikmont(priv.)	9	Kemix (priv.)	3
Breznik (priv.)	37	Fenix AD (priv.)	31
Tilija (priv.)	18	Maxi (priv.)	6
Žitoprodukt (priv.)	93	Cvijović (priv.)	6
Meljak (priv.)	7	Aroma (priv.)	5
Gambit (priv)	2	Elkom (priv.)	10
Obnova (priv.)	32	Trojica (priv.)	67
Monting (priv.)	8	Proljeće komerc AD (priv.)	53
FIX (priv.)	6	Ugostiteljstvo 70 (priv.)	70
Kolonijal (priv.)	5	Hotel Tara (priv.)	21
Katarina (priv.)	14		

Ukupan broj zaposlenih u predhodnoj grupi je 528

Potrebno je napomenuti da u grupi privatnih preduzeća postoje ona koja su privatizovana kupovinom akcija kao što su Žitoprodukt, Fenix, Proljeće komerc, Ugostiteljstvo, Hotel Tara i drugi od kojih se većina nalazi pod stečajem. Ostatak zaposlenih koji nijesu nabrojani čine preduzetnici koji uglavnom osiguravaju sebe i u većini slučajeva po jednog radnika. Nakon akcije brisanja privrednih društava koja su bila u obavezi registracije do oktobra mjeseca 2003. godine situacija će biti jasnija pa će i ova tačka biti doručena.

Prema podacima Zavoda za statistiku od juna mjeseca zaposlenih u Opštini ima 6824, u privredi njih je 5286 i u vanprivredi 1538 zaposlenih.

4. Porijeklo zaposlenih

Nijesam sigurna šta treba da predstavlja ova analiza, tako da ova tačka ostaje neobrađena.

Na birou rada ima 4421 nezaposleni od toga su žene 60 %.

- Prvi put traži posao 2210 ili 50 %,
- Duže od tri godine čekaju posao 2947 ili 67 %.

5. Teritorijalni raspored preduzeća

Oko 90 % preduzeća na teritoriji Pljevaljske opštine je locirano u gradskom i prigradskom području koja su udaljena do 5 km. Ostatak preduzeća je na seoskom području udaljenom i do 20 km. To su uglavnom manji pogoni - brente za rezanje građe i mini farme i druga poljoprivredna gazdinstva koja su na tom području najzastupljenija.

6. Stopa smrtnosti novoformiranih preduzeća

Po zakonu o Privrednim društvima sl.list RCG. 06 / 02 usvojenim februara 2002 uređuju se oblici obavljanja privrednih djelatnosti i njihova registracija. Registracija je izvršena do kraja avgusta 2002 godine u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici.

Prema ovom zakonu privrednu djelatnost obavljaju privredna društva i preduzetnici Ukupno registrovanih privrednih društava je 214, preduzetnika 507, što je ukupan broj od 721.

Prema izjavama predsjednika podgoričkog Privrednog suda na konferenciji za štampu od 8.10.2003.godine, oko 3000 preduzeća u Crnoj Gori nije izvršilo obnovu registracije u ovoj godini, a rokovi za većinu ističu krajem oktobra mjeseca.

Četrnaest mjeseci od posljednje registracije, preduzeće koje ne obnovi registraciju izbrisće se iz Registra.

Zbog toga je moj prijedlog da se ova tačka detaljno obradi poslije ovog roka.

7. Broj rastućih preduzeća

Kvalitetno praćenje preduzeća i njihovo poslovanje moguće je tek nakon dobijanja bilansa stanja i bilansa uspjeha za 2002 god. Ovi izvještaji se usvajaju u toku 2003 god.

Realno je očekivati da informacije imamo u IV kvartalu 2003 godine.

8. Nivo podrške lokalne uprave, sposobnost lokalne institucionalne infrastrukture

O razvojnim planovima Opštine nemam informacije, pošto mi je rečeno da budžet predstavlja ono što namjerava da uradi Opština u narednom periodu (Detalji budžeta su u Profilu Opštine).

O programu reformi lokalne uprave namjeravam da razgovaram sa predsjednikom Opštine.

Ovu tačku takođe obrađujem u nastupajućem periodu.

9. Potrebe nezaposlenih

Nezaposleno lice želi da dobije zaposlenje koje najviše odgovara njegovim radnim karakteristikama . To će mu omogućiti da uspješno razvija svoje sklonosti i sposobnosti, i postizanjem uspješnih rezultata rada on će moći da ostvari svoj materijalni interes i poslovnu afirmaciju.

Međutim oni imaju i širok dijapazon potreba koje su uglavnom preduslov njihovom interesu. Nezaposleni bez obzira na strukturu obrazovanja ističu potrebu za edukacijom u oblasti računara i stranih jezika.

Zavod za zapošljavanje ima veoma aktivan program edukacije, prekvalifikacije, dokvalifikacije nezaposlenih lica kao i veoma kvalitetene programe radionica u kojima se osposobljavaju za izradu radnih biografija i obavljanje razgovora za posao.

Iz iskustva sa posjetama u centru od strane početnih preduzetnika i već afirmisanih, došli smo do saznanja da kod njih postoji određeno interesovanje za seminare odnosno potrebna znanja za osposobljavanje i razmišljanje u preduzetničkim duhu. Nama tek predstoji akcija organizovanja seminara koja će u mnogome zavisiti od zainteresovanosti pa nam je namjera da putem sredstava javnog informisanja prvo pozovemo sve zainteresovane da nam se obrate sa prijedlogom tema. Sve ovo je u planu da se izvede u saradnji sa Biroom rada Pljevlja, naravno u dijelu rada sa početnicima u biznisu.

Ono što su veoma velike potrebe ljudi koji žele da otvore sopstveni biznis jeste pomoć pri registraciji preduzeća. Jer je administrativna procedura vrlo duga i često zahtijeva dosta vremena i poprilično visoke troškove koji su za početnika jako veliki.

II PRIKUPLJANJE I SISTEMATIZOVANJE OSNOVNIH INFORMACIJA NEOPHODNIH ZA POSLOVANJE MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA

1. Važeća regulativa

Važeća regulativa koja prati poslovanje malih i srednjih preduzeća je:

- **Zakon o privrednim društvima**
- **Zakon o insolventnosti privrednih društava**
- **Zakon o klasifikaciji djelatnosti i o Registru jedinica razvrstavanja**
- **Zakon o radu**
- **Zakon o PDV-u**
- **Zakon o porezu na promet**
- **Zakon o penzijsko invalidskom osiguranju**
- **Zakon o zdravstvenom osiguranju**
- **Carinski zakon**
- **Zakon o stranim ulaganjima**
- **Zakon o bankama**
- **Zakon o platnom prometu**
- **Zakon o fiducijarnom prenosu prava svojine**
- **Zakon o osiguranju imovine i lica**
- **Zakon o računovodstvu i reviziji**
- **Zakon o osnovama svojinsko-pravnih odnosa**
- **Zakon o porezu na nepokretnosti**

2. Način osnivanja preduzeća

Ukoliko želite započeti biznis, morate se registrovati. Registracija privrednih društava i preduzetnika vrši se u Centralnom registru Privrednog suda sa sjedištem u Podgorici, ul.IV Proleterske 2, a svoju djelatnost možete obavljati u nekom od sljedećih oblika:

- Preduzetnik
- Ortačko društvo OD
- Komanditno društvo KD
- Akcionarsko društvo AD
- Društvo sa ograničenom odgovornošću DOO
- Dijelovi stranog društva

Akcionarsko društvo i Društvo sa ograničenom odgovornošću stiču svojstvo pravnog lica danom registracije.

Postupak registracije je sljedeći:

I Centralni registar Privrednog suda, ul. IV Proleterske br.2 Podgorica, 081/ 242 626

1. Prijava za registraciju u dva primjerka
 2. Odluka ili Ugovor o osnivanju Društva
 3. Statut Društva
 4. Dokaz o uplati takse za registraciju
(za preduzetnika, OD, DOO i Djelovi stranog društva – 10 €, za AD - 50€)
- } **Preduzetnik**
umjesto ovih tačaka prilaže **Ličnu kartu**

II Izrada pečata i štambilja

1. Rješenje za rad

Naknada za izradu pečata iznosi 10 ili 20 € .

Obično se izrađuje pečat i faksimil za računovođu (22 €)

III Statističko razvrstavanje – Zavod za statistiku, ul.IV Proleterske br. 2, Podgorica, Tel. 081 / 248 – 116 (nije potrebno ako ste preduzetnik)

1. Kopija Rješenja o upisu u Centralni registar Privrednog suda
2. Prijava o razvrstavanju ovjerena pečatom i potpisana od strane ovlašćenog lica društva
3. Dokaz o uplati takse na žiro-račun 55100-840-017-3161
(Primalac Budžet RCG, svrha uplate: donošenje rješenja)

IV Otvaranje žiro-računa

BANKA

Privredna društva

1. Sklapanje ugovora sa bankom o deponovanju sredstava
2. Potrebno vam je:
 - a) Ovjerena kopija Rješenja o registraciji
 - b) Kopija Obavještenja o razvrstavanju i
 - c) Tipski zahtjev koji vam daje Banka

Preduzetnici imaju rješenje o upisu u registar Sekretarijata za privredu Opštine, nemaju Obavještenje o razvrstavanju Zavoda za statistiku

ZOP

1. Ovjerena kopija Rješenja o upisu u Centralni registar Privrednog suda
2. Kopija obavještenja o razvrstavanju
3. Ovjerena kopija osnivačkog akta

4. Ugovor o deponovanju sredstava kod Banke
5. Karton deponovanih potpisa (u ZOP-u)
6. **Uprava prihoda** - Poreski identifikacioni broj (Rješenje o opštoj registraciji)

Preduzetnici:

- a) Kopija lične karte
- b) Uvjerenje o kućnoj zajednici
- c) Posjedovni list
- d) Kopija potvrde o registraciji iz Centralnog registra Privrednog suda
- e) Kopija rješenja za rad
- f) 2 formulara iz finansijske službe

Preduzeća:

- a) Ovjereni kopija potvrde o registraciji iz Centralnog registra Privrednog suda
- b) Ovjereni kopija rješenja za rad
- c) Ovjereni kopija Obavještenja o razvrstavanju po djelatnostima Zavoda za statistiku
- d) 2 formulara iz finansijske službe

**V Upis u carinski registar
(ukoliko želite da se bavite uvozom/izvozom)**

1. Ovjereni kopija o registrovanju u Centralnom registru Privrednog suda
2. Ovjereni kopija Obavještenja o razvrstavanju po djelatnostima Zavoda za statistiku
3. Karton deponovanih potpisa
4. Ovjereni kopija ugovora ili odluke o osnivanju Društva
5. Ovjereni fotokopija lične karte izvršnog direktora
6. dokaz o uplaćenju taksi na žiro-račun 55100-840-017-31504 u iznosu od 0,92 € na račun Uprave carina

VI Opštinsko odobrenje za obavljanje registrovane djelatnosti

Preduzetnici

1. Dokaz vlasništva ili ovjereni ugovor o zakupu poslovnog prostora
2. Rješenje o upotrebi objekta - prostora
3. Sanitarna saglasnost za upotrebu objekta – Ministarstvo zdravlja, Služba sanitarne inspekcije:
 - a) Zahtjev
 - b) Upotrebna dozvola
 - c) Nalaz o higijenskoj ispravnosti vode za piće iz objekta (sa zahtjevom i taksom)
 - d) Dokaz o vlasništvu ili ugovor o zakupu
 - e) Dokaz o uplaćenju taksi na žiro-račun Ministarstva zdravlja RCG 55100-845-0-960 u iznosu od 35,79 €

Potrebno je napomenuti da postoji i sanitarna saglasnost prilikom izgradnje objekta:

- a) Zahtjev
 - b) Projekat
 - c) Rješenje o lokaciji sa urbanističko-tehničkim uslovima izdato od Sekretarijata za urbanizam i građevinarstvo opštine Pljevlja
 - d) Dokaz o uplaćenju taksi na žiro-račun Ministarstva zdravlja RCG 55100-845-0-960 u iznosu od 35,79 €
4. Rješenje o ispunjavanju uslova zaštite na radu
- a) Zahtjev
 - b) Kopija potvrde o registraciji iz Centralnog registra
 - c) Dokaz o vlasništvu objekta ili ugovor o zakupu
 - d) Odobrenje za rad
 - e) Mišljenje ovlaštene organizacije o ispunjavanju minimalno tehničkih uslova (Atest za ugrađene elektro instalacije) – cijena zavisi od površine objekta
 - f) Dokaz o plaćenju taksi u iznosu od 39,00 € na račun Ministarstva rada i socijalnog staranja 55100-631-5-523
5. Poresko uvjerenje o izmirenju poreskih obaveza, od Uprave prihoda
6. Dokaz o stručnoj spremi ili ugovor o zapošljavanju
7. Dokaz o izmirenim obavezama na ime javnih prihoda
8. Dokaz učešća u kupovini kontejnera za odlaganje smeća pribavljena od komunalnog preduzeća
9. Odobrenje za isticanje firme
- Preduzetnik jedužan da na svom poslovnom objektu istakne firmu. Potrebna dokumentacija:
- a) Odobrenje za rad,
 - b) Skica firme,
 - c) Projekat elektricne instalacije (ako se radi o svjetlecoj reklami),
 - d) Dokaz o placenoj taksi.
10. Potvrda o nezaposlenosti od Biroa rada
11. Kopija lične karte
12. Uplata 20 € na žiro-račun 55900-840-014-6777, korisnik Budžet Opštine

Pravna lica

1. Zahtjev – molba
2. Potvrda o registraciji – upis u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici
3. Obavještenje o razvrstavanju djelatnosti Zavoda za statistiku
4. Karton deponovanih potpisa kao dokaz o otvaranju žiro računa
5. Dokaz o osnovu korišćena poslovnog prostora:
 - a) Ako se djelatnost obavlja u sopstvenom prostoru

Posjedovni list sa kopijom plana-direkcija za nekretnine

Dokaz o vlasništvu

Ugovor (o kupoprodaji, zakupu, poklonu...) ovjeren kod Osnovnog suda

- b) Ako se djelatnost obavlja u zakupljenom prostoru:

Ugovor o zakupu ovjeren kod Osnovnog suda i dokaz vlasništva zakupodavca

6. Dokaz o poslovnosti prostora:

- a) Ako se u prostoru ranije obavljala djelatnost potrebna vam je kopija odobrenja za rad predhodnog korisnika;
- b) Ako je posebni ili zajednički dio stambene zgrade pretvoren u poslovni prostor potrebno vam je rješenje organa uprave nadležnog za komunalno stambene poslove o pretvaranju posebnog ili zajedničkog dijela stambene zgrade u poslovni prostor;
- c) Ako se radi o novosagrađenom objektu potrebno vam je rješenje organa uprave nadležnog za urbanizam i građevinarstvo;
- d) Ako se djelatnost obavlja u privremenom objektu potrebno vam je: * rješenje o lokaciji privremenog objekta sa urbanističko tehničkim uslovima objekta i skicom lokacije, nadležan Sekretarijat za urbanizam i građevinarstvo; * rješenje o upotrebi privremenog objekta takođe od Sekretarijata za urbanizam i građevinarstvo.

7. Sanitarna saglasnost za upotrebu objekta – Ministarstvo zdravlja, Služba sanitarne inspekcije:

- a) Zahtjev
- b) Upotrebna dozvola
- c) Nalaz o higijenskoj ispravnosti vode za piće iz objekta (sa zahtjevom i taksom)
- d) Dokaz o vlasništvu ili ugovor o zakupu
- e) Dokaz o uplaćenju taksi na žiro-račun Ministarstva zdravlja RCG 55100-845-0-960 u iznosu od 35,79 €

8. Rješenje o ispunjavanju uslova zaštite na radu

- a) Zahtjev
- b) Kopija potvrde o registraciji iz Centralnog registra
- c) Dokaz o vlasništvu objekta ili ugovor o zakupu
- d) Odobrenje za rad
- e) Mišljenje ovlaštene organizacije o ispunjavanju minimalno tehničkih uslova (Atest za ugrađene elektro instalacije) – cijena zavisi od površine objekta
- f) Dokaz o plaćenju taksi u iznosu od 39,00 € na račun Ministarstva rada i socijalnog staranja 55100-631-5-523

9. Dokaz učešća u kupovini kontejnera za odlaganje smeća pribavljena od komunalnog preduzeća

10. Odobrenje za isticanje firme

Preduzeće je dužno da na svom poslovnom objektu istakne firmu.

Potrebna dokumentacija:

- a) Odobrenje za rad,
- b) Skica firme,
- c) Projekat električne instalacije (ako se radi o svjetlećoj reklami),
- d) Dokaz o plaćenju taksi.

11. Uplata 20 € na žiro-račun 55900-840-014-6777, korisnik Budžet Opštine Pljevlja

3. Institucije koje se bave malim i srednjim preduzećima

Institucije koje se bave MSP u opštini Pljevlja su:

1. Skupština Opštine,
2. Zavod za zapošljavanje,
3. Regionalni biznis centar Pljevlja.

4. Uslovi dobijanja finansijskih sredstava

Banke :

- **Pljevaljska banka**
- **Crnogorska komercijalna banka**
- **Euromarket**
- **Opportunity banka**
- **Atlasmont**
- **Podgorička banka**
- **Agroinvest**
- **Alter modus**

Uslovi kreditiranja Pljevaljske banke:

- Daje dugoročne i srednjeročne kredite, dugoročni su u saradnji sa Fondom za razvoj čiji će uslovi kreditiranja biti prikazani naknadno
- Srednjeročni krediti se daju sa rokom otplate od 2-3 godine
- Sa kamatnom stopom od 8-12% na godišnjem nivou sa grace periodom od 6-12 mjeseci

Uslovi kreditiranja Crnogorske komercijalne banke :

- Preduzeće koje aplicira za kredit mora postati deponent Banke, dok preduzetnik mora biti registrovan kod Opštinskog Sekretarijata za privredu i mora poslovati sa dobitkom.
- Iznosi kredita se mogu kretati u visini od 250 do 50.000 €, sa limitom za preduzetnike od 1.500 € .
- Krediti su sa kamatnom stopom od 1,5 % za finansiranje obrtnih sredstava, i 1,3 % za finansiranje osnovnih sredstava ;
- Postoji mogućnost grace perida do 12 mjeseci;
- O uslovima kreditiranja svakog pojedinačnog zahtjeva odlučuje Kreditni odbor Banke, u skladu sa poslovnom politikom Banke, bonitetom preduzeća i uslovima na tržištu.

Uslovi kreditiranja Opportunity banke su sljedeći:

- Mikro krediti su dostupni preduzeticima od 500 – 5000 €, dužina otplate kredita je maksimum 12 mjeseci, 20% je godišnja kamata, mogući načini obezbjeđenja su žiranti do sume od 4000 €, a od 4000 – 5000 € način obezbjeđenja kredita je hipoteka.
- Ova banka ima liniju kreditiranja poljoprivrednih proizvođača na rok otplate od 18 mjeseci sa kamatnom stopom od 15% na godišnjem nivou
- Krediti za mala i srednja preduzeća se daju registrovanim pravnim licima u Crnoj Gori koja upošljavaju manje od 50 zaposlenih u iznosu od 5000 – 10000 €, sa rokom otplate od 24 mjeseca sa 1% kamate mjesečno i hipotekom na nepokretnosti kao načinom obezbjeđenja kredita.
- Otplata anuiteta vrši se mjesečno, početna administrativna taksa zahtjevaće se nakon odobravanja kredita i sva plaćanja vršiće se preko poslovnog računa klijenta u Opportunity banci

- Važna je dostupnost odgovarajućih informacija koje se tiču tržišne i finansijske pozicije klijentovog poslovanja, kvaliteta vođenja poslovanja, najavljene upotrebe kredita, prihvatljivih sredstava obezbjeđenja kredita
- Banka može zahtjevati Biznis plan kao potporu zahtjeva za kredit.

Uslovi kreditiranja Euromarket banke koji isključivo zavise od analize pojedinačnih kreditnih zahtjeva:

- Korisnik kredita mora biti malo ili srednje preduzeće (max. 50 zaposlenih) u privatnom vlasništvu, koje je registrovano u Crnoj Gori, kao i registrovani privatni preduzetnici – deponenti Banke;
- Maksimalni iznos kredita ne može biti veći od 50000 €, s tim što će se u realizaciji težiti prosječnom iznosu plasmana od 25000 €;
- Kamatna stopa će se kretati u rasponu od 11 – 18 % na godišnjem nivou (na opadajuću glavnici);
- Grace period će se odobravati najduže do 6 mjeseci (u grace period kamata se obračunava i plaća mjesečno);
- Rok otplate (uključujući grace period) do tri godine;
- Način otplate u jednakim mjesečnim anuitetima;
- Sredstva obezbjeđenja : Ugovor o fiducijarnom prenosu prava svojine , Ugovor o hipoteci, akceptni nalozi i ostala sredstva obezbjeđenja prihvatljiva za Banku.

Uslovi kreditiranja Atlasmont banke :

- Iznosi kredita nisu limitirani zavise isključivo od velicine preduzeca i njihovog poslovanja koje mora biti pozitivno u prethodnoj godini i da posjeduje biznis plan o upotrebi sredstava preduzeca
- Grace periodi također zavise od slucaja do slucaja zavisno od tipa proizvodnje koji se finansira
- Rok otplate kredita je 9 mjeseci
- Kamatna stopa se kreće od 1% do 2% na mjesečnom nivou

Uslovi kreditiranja Podgoričke banke:

- Dugoročni krediti se daju sa kamatnom stopom od 1% na mjesečnom nivou i rokom vraćanja do 3 godine
- Za kratkoročne kamatna stopa je 1,5 % na mjesečnom nivou sa ili bez grejs perioda i rokom vraćanja do 1 godine zavisno od namjene i koji vid proizvodnje se finansira.

Uslovi kreditiranja Agroinvesta (uskoro kancelarija u Pljevljima) su sljedeći:

- Iznosi kredita se kreću od 250 do 3500 €.
- Mjesečna kamatna stopa je fiksna i iznosi 1,5 %
- Rok otplate je najmanje 6 mjeseci, a najviše 30 mjeseci
- 2,5 % od dobijene sume novca je procenat koji se odbija prije dodjele kredita, a na ime njihovih usluga (ovjera ugovora, isplata i naplata novca u selu, itd.)
- Grace period je najviše 6 mjeseci i odobrava se u zavisnosti od programa

- U slučaju neredovne otplate biće obračunata zatezna kamata u iznosu od 2% na dužnu ratu za svaki dan kašnjenja
- Svaki potencijalni korisnik kredita mora biti stanovnik sela, a nesmije biti mlađi od 22 ni stariji od 70 godina.
- Svako domaćinstvo može dobiti najviše jedan kredit.

Alter Modus je mikrokreditna organizacija koja zasada postoji samo u Beranama za sjever Crne Gore:

- Iznosi kredita su od 400 – 2000 €
- Rok otplate je 5-12 mjeseci , sa kamatnom stopom od 1,5% mjesečno
- Grejs perioda nema osim u slučaju kredita namjenjenih stočarstvu i poljoprivrediž
- Sljedeći kredit je 50% veći ako kumulativni broj dana kašnjenja ne prelazi 10 dana

Od nabrojanih banaka i mikrokreditnih organizacija u Pljevljima posluje Pljevaljska banka i Crnogorska komercijalna banka, dok se u Euromarket banci, Nikšićkoj, Atlasmont, Montenegro i Podgoričkoj mogu deponovati sredstva preko Pljevaljske banke.

Na kraju bih napomenula da su predhodno prikazane kamatne stope podložne promjeni pošto nisu korišćene efektivne kamatne stope koje su tek u primjeni od 1.10.2003. godine, a koje nije bilo moguće koristiti pošto još nisu u konačnoj upotrebi kod svih banaka.

Pored banaka, **Fond za razvoj** ima stalni konkurs za odobravanje kreditne linije bankama za finansiranje projekata malih i srednjih preduzeća i direktno kreditiranje kao i **Zavod za zapošljavanje** koji ima stalni konkurs za dodjelu kredita radi stimulisanja zapošljavanja i preduzetništva.

Kod Zavod za zapošljavanje zahtjev za kredit mogu podnijeti:

- Nezaposlena lica, tehno-ekonomski viškovi, poljoprivrednici, preduzetnici, mala preduzeća
- Kreditira se otvaranje od 1 do 5 novih radnih mjesta, preko dva radna mjesta zahtjevaju mini biznis plan koji odrađuju konsultanti
- Kredit po jednom novootvorenom radno mjestu iznosi 3068 EU.
- Rok vraćanja kredita je 2 godine za pravna lica i 3 godine za fizička lica
- Grejs period je jedna godina
- Kredit se vraća u polugodišnjim anuitetima
- Kamatna stopa je 3 % na godišnjem nivou
- Instrumenti obezbijedjenja kredita su: fiducija na nekretnini u najmanje dvostrukoj vrijednosti odobrenog kredita i 2 žiranta
- Kreditiraju se svi sektori ekonomije
- Zahtjevi za kredit mogu se podnijeti svakog mjeseca (od 1-10. dana u mjesecu) u opštinskim Biroima rada.

Zahtjev za kredit kod Fonda za razvoj mogu podnijeti:

- Mala i srednja preduzeća sa dvogodišnjim pozitivnim bilansom, značajnim prometom preko žiro-računa i odgovarajućim binitetom.
- Maksimalni iznos kredita je do 50% od predračunske vrijednosti investicije ako je preko banaka i 40% ako se finansira direktno
- Rok vraćanja kredita je do 4 godine ako se kreditira preko banaka i 3 godine direktno preko Fonda sa isti grejs periodom od 1 godine
- Kamatna stopa je od 8% za proizvodne projekte, 10% u oblasti turističke ponude i usluga, 7% za izvozne projekte i 6% za projekte iz poljoprivredne proizvodnje, sve u slučaju kreditiranja preko banaka.
- Ukoliko je kreditiranje direktno preko Fonda kamatna stopa je do 10% i diferencirana je, a umanjuje se u zavisnosti od propisanih prioriteta.
- Instrumenti obezbeđenja kredita su: fiducija, akceptni nalozi i mjenice
- Prioriteti su proizvodnja , proizvodnja hrane , projekti iz oblasti visoke tehnologije , projekti kojima se supstituiše uvoz i projekti izvoznog karaktera.

5. Potrebna znanja za biznis, kao i niz drugih korisnih informacija potrebnih za rad malih i srednjih preduzeća

Na ovoj tački je potreban ipak duži rad, tako da bih ja u ovoj radnoj verziji pomenula da su to prije svega istraživanje tržišta, poznavanje poreskih propisa, poznavanje računovodstva, osnovne karakteristike sistema plaćanja u platnom prometu, pravila spoljnotrgovinskog poslovanja, poznavanje pravne prirode poslovnih ugovora, marketinga kao aktivnosti usmjerenoj na prilagođavanje ponude spoznatim potrebama potrošača kao i komunikaciji sa kupcima u cilju povećanja prodaje proizvoda ili usluge.